

Beslutningsforslag nr. **B 139**

Folketinget 2009-10

Fremsat den 24. februar 2010 af Carsten Hansen (S), Christine Antorini (S), Kirsten Brosbøl (S), Per Husted (S),
Leif Lahn Jensen (S), Bjarne Laustsen (S) og Kim Mortensen (S)

Forslag til folketingsbeslutning

om uafhængigt tilsyn med friskoler og private grundskoler samt øget krav til skolestørrelse

Folketinget pålægger regeringen at fremsætte forslag til ændring af lov om friskoler og private grundskoler med henblik på at indføre krav om uafhæn-

gigt tilsyn med skolerne og at øge kravet til antallet af elever, for at en friskole eller privat grundskole kan opnå offentligt tilskud.

Bemærkninger til forslaget

Forslagsstillerne ønsker med dette forslag at skærpe kravene til friskolers og private grundskolers tilsyn, så der sikres et fuldstændigt uafhængigt tilsyn, samt øge kravet til skolernes størrelse for at opnå offentligt tilskud. Baggrunden er et ønske om at forebygge sager, hvor loven udnyttes i strid med formålet, fordi der ikke er et uafhængigt tilsyn med skolerne.

Uafhængigt tilsyn

I foråret 2009 gennemførte Folketinget en ændring af reglerne for tilsyn med friskoler og private grundskoler (lov nr. 589 af 26. juni 2009). Ændringerne vedrørte bl.a. indførelsen af en certificeringsordning for de tilsynsførende samt en forenkling af systemet. Socialdemokratiet støttede lovforslaget, fordi det var et skridt i den rigtige retning, men pegede samtidig på behovet for opstramninger i reglerne for tilsynet. Baggrunden herfor er, at det må være rimeligt, at der føres et tilsyn med friskoler og private grundskoler, når omkring 80 pct. af deres drift dækkes af skatteborgernes penge.

Forslagsstillerne mener, at der bør være armslængde mellem de tilsynsførende og de pågældende friskoler og private grundskoler. Det betyder, at tilsynet skal være uafhængigt og ikke på nogen måde må have forbindelse til skolerne. Konkret foreslås det, at tilsynet enten skal varetages af den stedlige kommunalbestyrelse, eller ved at Undervisningsministeriet opretter en tilsynsordning. Skolerne kan så vælge, hvilken af de to tilsynsmodeller de vil anvende.

Skolernes størrelse

Lov om friskoler og private grundskoler regulerer de nærmere betingelser for, at friskoler og private grundskoler kan modtage offentligt tilskud. Der er bl.a. bestemmelser om, hvor mange elever en skole skal have for at opnå tilskud. Lovens § 19 bestemmer, at en skole skal have mindst 32 elever »beregnet enten som elevtallet pr. 5. september året før finansåret eller som et gennemsnit af elevtallene pr. 5. september året før finansåret og de 2 forudgående år.« Hvis der er tale om en nyoprettet skole, er der et lavere krav til elevtallet de første år af skolens

levetid. Således skal en skole have mindst 14 elever det første år og 24 elever det andet år.

Forslagsstillerne er opmærksomme på, at undervisningsministeren med lovforslag nr. L 121 fremsat den 29. januar 2010 har stillet forslag om ændring af det såkaldte klassetrinskrav, så der stilles krav til elevtallet på bestemte klassetrin og ikke blot til skolen som helhed. Lovforslaget giver mulighed for en mere fleksibel opfyldelse af kravet om, at en fri grundskole skal have elever i børnehaveklasse og på 1.-7. klassetrin.

Uagtet dette forslag mener forlagsstillerne, at kravet til antallet af elever for at opnå offentligt tilskud skal hæves fra 32 elever til 50 elever. De lempeligere regler for nystartede skoler skal ligeledes ændres, så der stilles krav om mindst 20 elever det første år og 40 elever året efter. Efter 3 år skal skolen være oppe på minimumskravet om 50 elever.

Det skærpede krav til antallet af elever har to formål:

For det første er formålet at give kommunerne mulighed for at optimere den samlede skolestruktur og dermed deres mulighed for at lave en langsigtet udviklingsstrategi for deres folkeskole. I dag er det relativt nemt at oprette en friskole eller privat grundskole i kølvandet på lukningen af en lille folkeskole. Ofte medfører dette, at kommunernes forsøg på at optimere skolestrukturen reelt umuliggøres, fordi der skal så få elever til for at oprette en privat grundskole. Kommunernes ønske om at optimere skolestrukturen kan have mange årsager. Det har ofte været anført, at større skoler er bedre end små skoler, når det gælder elevernes præstationer. Dette er dog ikke entydigt. Umiddelbart ser det ud til, at større skoler producerer elever med bedre resultater end mindre skoler (Jens Storm; »Folkeskoleelevernes karakterer«, Uddannelse nr. 8, 2003, Undervisningsministeriet, og Anne Marie Møller Andersen, Niels Egelund m.fl.: »Forventninger og færdigheder – danske unge i en international sammenligning«, SFI, 2001, og »Knowledge and Skills for Life: First Results from PISA 2000«, OECD, 2001). Denne forskel skyldes imidlertid ikke selve skolens størrelse, men derimod at det på større skoler er muligt at organisere undervisningen mere

optimalt, f.eks. ved at sikre faglige miljøer, matche lærer og klasse og have en fleksibel indretning af undervisningen (Folkeskolen belyst ved OECD/PI-SA-data, AKF, 2003).

For det andet er formålet at forebygge, at der kan ske udnyttelse af muligheden for at nedlægge skoler og oprette dem igen og dermed reelt nedbringe kravet til elevtallet. Der har desværre været et problem med, at reglerne for støtte og de særlig lempelige

regler for nystartede friskoler og private grundskoler er blevet udnyttet til at nedlægge skoler, der måske har været inde i en dårlig udvikling, hvorefter der oprettes en ny skole med stort set samme elevgrundlag og personkreds bag. Fordelen har så været, at den nyoprettede skole har kunnet modtage tilskud med færre elever. Forslagsstillerne ønsker ikke, at det på den måde er muligt at nedbringe kravet til elevtallet, hvorfor det foreslås at stramme kravet.

*Skriftlig fremsættelse***Carsten Hansen (S):**

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om uafhængigt tilsyn med friskoler og private grundskoler samt øget krav til skolestørrelse.

(Beslutningsforslag nr. B 139).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.